

LIETUVIŠ

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
LIETUVIŠ
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
St. Vancevicius

3-ti METAI.

SÃO PAULO, 1934 m. Gruodžio - Dezembro mėn. 15 d.

NR. 31 (310)

Nebūkime priešai patys sau.

Yra nemaža keliučių aprašymų, iš kurių matyti kaip žmonės be prasmės po visą pasaulį skersai ir išilgai bėgiojami viską pameta: turtą, garbę, tėvynę ir tik patys savin nieku būdu negali nusikratyti. Visur, kur žengia, nešasi su savim savo „ką“, savo ydas ir savo nepasitenkinimą.

Aišku, jog išorinėmis priemonėmis negalima išdildyti to, kas gūdi mamyse. Norėdami atitaisyti mūsų psichiką, turime griebtis gilesnių metodų ir rauti piktą iš šaknų.

Lietuviai turi daug teigiamų savumų: patvarumą, sąžiningumą, yra palyginti darbštūs, kilnios širdies ir nesiau ro proto, jausingi. Bet valia dažna, o Lietuvoje yra visai apmirusi, atrofuota. Lyg kokios operacijos ji būt visai iš mūsų psichikos pašalinta. Toji operacija tai yra buvusi baudžiava. Jiniai paprastino mūsų sentėvius at-iduoti ar pono ar Dievo vaiiai. Baudžiauninkai oerzdžiai besispardydami ilgaiui ištikino, kad toka, auaty, dangaus valia ir nuo to laiko lengvai pasiduoda liepiami ir net nieko neveikdavo kaip tik botago grasoim. Mūsų sentėviai virto vergais ir tą vergiškumą randame savyje iš jų paveldėti. Ner kuo džiaugtis tokiais palaikais.

Iš praeities esam darbštūs. Bet baimės, bado ar kurio kito botago nevaroni, mėgstame už kainiuko pasisėsti... Ne tik už ka niuko šis visai nepavargęs artojas, bet už uzdarų durų mtega snaudulio pagautas įstaigos direktorius, knarkia esą ko negalėdama išskaityti mašinistė ir pliciai kojas išskėtęs ilgai, be galo rūko juodsarbis.

Juk dar mes ne vilkas, miškan nebepabėgs. Suprantama, darbas neištrūks. Bet ištrūks gyvenimas, pramięgotas, pravepnotas, tuščiai praleistas.

Jei iš viso savo gyvenimo vos 20 — 30 metų produktinai dirname, ir dar tuos metus pra-naudžiame, prarūkome, prakrapštime nosi, tai muoms mirus jo kio pėdsako nebūna ir niekas nē neprisimins po kokių 50 metų, kad, štai, čia mūsų vargti, kamnotai gal net pra kaituota. Lygiai kaip mes patys nobe prisimename gyvenū, kurio kadaise muoms tarnavo, bet jau senai išgašo.

Numirę mes ir i negi grįšime bai-

ti pradėtų darbų. Tad savo tikslams turime labai ribotą metų, dienų, valandų skaičių. Laikui išsekus, norim ar nenorim, nužygiuosim į kapus. Tik vien nam bibliškam Jozue pavyko sulaikyti saulę danguje, kad pabaigtų ką ten kultū. Mes nei saulės nei dangi daug mažesnio mėninto nesulaikysime.

Kad ir kažin kaip būtuom lengva pėdiškai nusiteikę, kad ir begalo būtu mėm kukius ir be ambicijų, vis delto, kad ir mirij atsinaidami, turime kiek sparčiau kurtėti.

Kas yra matę, kaip kitur žmonės dirba, koku jurtinai kimta į kiekvie uą jeus pavadamą ar jų pačių parinktą darbą, tas negali nenustebinti mūsų «kas man darbo» ir nerangamo akivaiz doje. Atrodo, lyg šie žmonės aužius dar rengias gyventi, mažius tripsėti, lyg jeus ne darbas rūpi, o tas, kad visis pasakas išpasakotų ligi galo. Bet tai savęs apgaudinėjimas: niekuomet neišeks žmonių pasakojimai, kaip ne išeka upės vandeningso talysa. Bet koks mažuožis, bet koks paprasčiausias nuotykis kableims žmonėms virsta neiš seimiam įvairių samprotavimų šaltiniu kaip buvo, o kaip galėjo būti, o kodel kitai nepasitiko, kas bebūtų, jei... ir t. t.

Pamirėtama elementarinė gudruočių taisyklė: tylėdamas vis ką naujo išgirsi, kalbėdamas girdi tik tą, ką pats senai žini. Retai kurios šnekos lavin-a. Paprastai tai tuščias pliaukėjimas, lygus vandens čiaurimui ar vėjo ūži-mui.

Ji esmės nieko naujo kits kitam nepsakydami, tik bergėžiai laiką leidžiame, nē kiek jo nebrangindami ir eikvodami, lyg kartu su saule rengtu mėmės gyventi.

Apie ką tik suėjusios krūvon kal-mietės, o itin miestietės neprilepa: sapnai, negalavimai, oras, laikas, naujienos tauksalsi, apkalbėjimai, gudravimai, barimai, pasigyrimai, įspūdžiai, pasiry-žimai, apmaudas, nuotyčiai, fantazija — visa, visa, ką tik seilės burron su neša, o snaudžias protas praleidžia.

Iš jų kalbų lište išlenda minčių menkumas, siaurus reikalių akir-tis. Nenuostabu, kad tokioj aplinkoj augina-ji vaikų pramoksta tik piktžodžiai,

girtis, liežuviais pliaukėti, fantazuoti. Visi krapštomės, lyg jėgų galėdame, lyg pusiau padvėsiosios rudeninės mušs, lyg vabalai... purve. O laikas, jaunystės bėga, o energingesni, veikles ni pitešai nesnaudžia.

Gal čia kas ir perdėta ir per skau džiai pasakyta. Bet, apsidairę savo ap linkoje, rasime nemažą ištizimo pavy zdžių. Rasime apsilieidimo ir mūsų gy-venime.

Mums, lietuviams turi būti sveti-mas apsilieidimas, ištizimas, nesąžiningu-mas. Lietuvius turi būti krikščionio ty-rumo sielos, doras ir tisingas. Jei vi-si tokio tobulumo pasiekime — išnyks iš mūsų padangės įvairios negerovės ir gyventimas bus skaidresnis. Tik nebū-kime sau priešai!

LIETUVOJE

Klaipėdoje statys radio stotį.

Dabar Lietuvoje yra tik viena Kauno radio stotis. Tačiau kylant ra-dio reikalams Lietuvoje atsirado būti-no reikalo pasistatyti antra siuodėiamą ją radio stotį. Ji pradžiū ji buvo ma-noma statyti Panevėžyje — vėlian Šiau-liuose. Gi dabar galutinai nutarta ra-dio stotį statyti Klaipėdoje. Lietuvos paūty valdyba jau ruošiasi šios stoties statybai. Klaipėdoje radio stotis yra būtina. Dageis to krašto vyventojū turi radio intusus ir daugiau klanpo Vokietijos stotiu, negu, Kauno, t. Tai yra todėl, kad Kaunas yra toliau ir Kauno radio stoties transilacija daug blogiau gūttima.

Tsb.

Sovietų Rusijos žurnalistų ekskursi-ja.

Kaip žinome, šios vasaros pradžio je Sovietų Rusijoje viešėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos žurnalistų atstovai. Ten jie buvo pakviesti Sovietų Rusijos žurnalistų. Pabaltijo valstybių žurna-listai apžiūrinojo įdomiausios Sovietų Rusijos vietas, susipažino su jų ūkiu ir kultūra. Dabar tuojau po Naujų Metų

į Pabaltijo valstybes su revizitu at-vyks didelė Sovietų Rusijos žurnalistų ekskursija. Šioje ekskursijoje dalyvaus žinomi Sovietų žurnalistai, kaip Rade-kinas, Kolcovas ir kadaise Kaune gyve-nęs Arkadijus Buchovas. Sovietų žur-nalistai Lietuvoje, be Kauno, dar ap-lankys Klaipėdą ir kitus provincijos miestus.

Tsb.

Nubaudė kapų niekintojus.

Apel. Rūmai, išnagrinęję klai-pėdiškių hitlerininkų, išniekinusių Klai-pė doje karžygių kapus, bylą, Edmudą Schindbeiner, Mykoloitį ir Evaldą Gust. nubaudė po 4 metus s. d. katėjimo, bet kaip nepilnamečiams bausmę sumažino po 1/3, palikdamas kalėti po 2 met. 8 mėn., o kiti du, Vels ir H. Vosylius, išteisinti. Hitlerininkai teisme laikėsi labai išdidžiai ir sakė, kad tuo būdu norėję atkerinti už vokiečių išgriautus paminklus.

Steigia didelę senelių prieglauda.

Skiemonių dv. kelių geraširdžių žmonių sumanymu steigiama senelių prieglauda. Numatoma patalpinti dau-giau 100 senelių. Prieglaudai išlaikyti lėšas duos apskrities valdyba ir valstų savivaldybė po 10 litų už ašmens įšai kymą mėnesiui. Šiuo būdu norima už-kirsti kelias „vėgetavimū“, kuris čia la-bai paplitęs.

Apdovanojo ordenais.

Latvijos įgaliotas ministeris p. Se-ja atsilankė pas užsienų reikalų minis-terį p. Lozoraitį, kuriam įteikė Latvijos Respublikos Prezidento suteiktą p. Lozoraitiui Trijų Žvaigždžių ordino ir džiū kryžių. Dar apdovanojo min. Tu-rauską ir kt. Lietuvos Prezidentas Ge-dimino ordenu apdovanojo kelis lat-vius.

„LIETUVIŠ“
— GYVENIMO VEIDRODIS.

KAIPO DOVANA KALĖDOMS
GERIAUSI AUDINIAI TIK
CASAS PERNAMBUCANAS

Lietuvoje steigiami darbo rūmai.

Ligšiol Lietuvoje veikė tik žemės ūkio ir prekybos bei pramonės namai. Vienų šių namų tikslas — rūpintis žemės ūkio kultūra ir ūkininkų reikalais, o kitų — atitinkamai rūpintis Lietuvos prekyba, pramone, taip pat ir prekybininkų bei pramoninkų reikalais.

Tačiau pats gyvenimas parodė, kad pamintųjų dviejų namų yra per mažai, norint tinkamai sutvarkyti Lietuvos darbo ir darbininkų reikalus. Iš kilo būtinas reikalas sukurti rimtą atstovybę, kuri tvarkytų darbo reikalus ir rūpintųsi darbininkų socialiniais, ekonominiais ir kultūriniais reikalais. To kia darbo atstovybę yra rengiamasi nuo ateinančių Naujų metų įsteigti, tai bus Lietuvos darbo rūmai.

Darbo rūmų steigimui Lietuvoje labai rimtai ruošiamasi. Vidaus reikalų ministerija ligai svarstė ir jau paruošė būsimų darbo rūmų įstatymo projektą. Sulig juo darbo rūmai turės atsitovauti pramonėje, prekyboje, statyboje, transporte ir kitose darbo aikštos dirbančius darbininkus bei tarnautojus. Darbo rūmai bus renkami visų darbininkų, kurie turės būti Lietuvos piliečiai, teismo nebausti, mokantieji lietuviškai rašyti ir skaityti, nejaunesni, kaip 24 metų amžiaus. Visi Lietuvos darbininkai į rūmus lirks nuo 18 iki 36 atstovų, kurie čia atstovaus visų sričių darbininkus. Jie bus renkami 5 metams.

Lietuvos darbo rūmai, rūpindami si darbininkų buklės pagerimu, pareiškė savo nuomonę visais klausimais, kurie tik lies darbininkų socialinius, kultūrinus ir ekonominius reikalus. Taip pat darbo rūmai stengsis pakelti darbo našumą ir palaikyti darbo drausmę, slugs savo atstovus tarp darbdavių ir darbininkų iškilusiems ginčiams išspręsti. Be to, rūmai ir Lietuvos vyriausybei pasakys savo nuomonę visais klausimais, kurie lies darbininkus. Su darbo rūmų nuomone bus rimtai skaitinama si.

Lietuvos darbo rūmai, siekdami savo tikslų. Visoje Lietuvoje, kur tik yra bent kiek didesni darbininkų centrai, steigis darbininkams įvairias ekonomines ir kultūrinis įstaigas: vakari-

nus kursus, klubus, teatrus skaityklas ir kita. Dabar tokių kultūrinų ir ekonominų darbininkų įstaigų Lietuvoje mažai yra labai su-šidomėje. Ligšiol kurios nors bendros, reikšmingesnės darbininkų atstovybės nebavo. O kitos vadinamos darbininkų organizacijos narių nedaug teturėdavo, nes joms darbininkų reikalai notai labai rūpėdavo.

Tsb.

Automobilio katastrofa Klaipėdos krašte.

Vienas -unkvežimis su keleiviais, užkliudytas pravažiuojančio automobilio susitrenkė į medį ir sužeidė 8 keleivius.

Į Kauna atvyks Litvinovas.

Lietuvoje plačiai kalbama, kad lapkričio pabaigoje į Kauną atvažiuos Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Litvinovas. Jis Kaune laukiamas apie lapkričio pabaigą. Litvinovo busimam apsilankymui teikiama ypatinga reikėmė. Šiuo faktu ypač yra susirūpinę vokiečiai ir lenkai. Apsilankymas esat daug reikšmingesnis dar ir delto, kad jis įvyks prieš Pabaltijo valstybių užsienių reikalų ministerių konferenciją kuri bus Taline lapkričio 29—30 d.

Tsb.

Ant. Bružas pasitraukė iš «Mūsų Rytojaus». Jis dabar daugiau dirbs išsvijai.

Amerikiečiams pažistamas redaktorius Ant. Bružas (jis 1931 metais lan kėsi Jungtinių Valstybių lietuvių kolonijas) iš «Mūsų Rytojaus» redaktoriaus pareigų pasitraukė. Ant. Bružas, pats ligai laiką buvęs išsvijus krašto tuos, yra labai įantrus išsvijų reikalams. Jo įsteigtas Talkos Spaudos Biuras (Tsb.) jau seniai tiekia išsvijus spaudai įdomią, teisingą informaciją apie Lietuvos gyvenimį. Dabar p. A. Bružas nori tam darbui dar daugiau atsidiėti, tą informaciją dar pagyvin-ti.

Su skaitytojais a'isveikinime pas

kelbtame «Mūsų Rytojaus» 86 numery, redaktorius A. Bružas tarp kita šitai pasisako: «Kurdamas «Mūsų Rytojų» ir jį pusanuojant metų rodnagoodamas, aš vadovavaus vien troškimu — plačiausiai paskleisti spausdintąjį žodį mūsų sodžioose ir kuo geriausiai patarnauti si skaitytojams. Aš esu laimingas, kad mano tas troškimas yra ganėtinai patenkinamas, nes laikraščio ūkininkijoje įplatinimas yra jau gražiai pavykęs. Šitam darbe «Mūsų Rytojui» yra tekę vadovaujamam vaidmuo. Prieš porą metų «Mūsų Rytojus» padarė — net gerą pradžią naujam bare — įgyvendinti ir sodžioose dažnesnį spaudą. Ir šiose naujose pastangose, atrodo, pats šunkus laikotarpis jau yra praėjęs.

Turėdamas galimumą «Mūsų Rytojaus» redagavimui perduoti į patikimas rankas, — nuo pirmojo numerio iki šiam laikui buv. mano rūpestingam, gabiam ir darbščiam padėjėjui Ksaverei Urbanavičiui, ir matydamas savo darbą «Mūsų Rytojuje» esant mažiau reikalingą bei reikšmingą, aš iš jo redaktoriaus pareigų pasitraukiau.

Grįžęs iš kelionės po Šiaurės Amerikos Jungt. Valstybes, aš 1932 metais įsteigiau «Talkos Spaudos Biurą», kurio tikslas — Lietuvos gyvenimo informacija aprūpinti mūsų išsvijojus spaudą, jauciančią tokios informacijos didėlį trūkumą. Per trejus metus, po įvairių nepasisekimų, Biuro darbą pavyko gana gerai sutvarkyti ir išplėsti taip, kad «Talka» (Tsb.) dabar nuolat ir plačiai apie Lietuvos gyvenimą informuoja įvairiose pasaulio dalyse 22 lietuvių ksu laikraščius, o per juos ir bent pusę milijono mūsų brolių išsvijų.

Skiriamas šiam naujam darbui daug dėmesio, man buvo persunko Biuro dėdėjo — redaktoriaus pareigas suderinti su «Mūsų Rytojaus» redaktoriaus pareigomis, nes nei vienu, nei kitu nepajėgiau visai gerai atlikti, todėl nusprendžiau iš pastarųjų pasitraukti.»

Tsb.

— Lapkričio 2 dieną Estijos pasiuntinys Kaune Leppkas pakvietė Lietuvos užsienių reikalų ministerį Lezoraitį į pirmąją Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministerių konferenciją, kuri bus Estijos sostinėje Tai-

line lapkričio 29 ir 30 dienomis. Ši konferencija šaukiama pagal Lietuvos, Latvijos santarvės ir bendradarbiavimo sutartį. Ministeris Lozoraitis Estijos pakvietimą priėmė.

Tsb.

— Tam tikros Vokietijos įstaigos žada į Klaipėdos krašto priešvalstybinių gaivalų bylą prisiųsti visą eilę aukštų stebėtojų, kurių tarpo busių keli žymūs teisininkai ir lietuvių kalbos žil norai. Jie visą laiką sekąsi hitlerininkų bylos eigą Lietuvos kariuomenės teisme. Ar šitie stebėtojai tikrai atvyks ir ar jiems bus duotas leidimas atvykti, tuo tarpu dar nežinoma.

Tsb.

— Lietuva pildama savo prekybos santykius su kitomis valstybėmis, artimiausiu laiku nori sudaryti prekybos sutartį ir su Graikija. Šiuo reikalu dabar vedami paruošiamieji darbai su tam tikromis Graikijos ekonominėmis įstaigomis. Nors eksporto galimumai į Graikiją yra labai maži, tačiau tikimasi, kaip nors susitarti, kad prekybos balansas su graikais nebūtų Lietuvai nuostolingas.

Tsb.

— Jau kelinti metai, kai tam tikros Lietuvos įstaigos svarsto reikalą apie vaidininkams uniformos įvedimą. Tiesa, kai kurie vaidininkai jau tokia uniformą turi. Dabar numatomas, kad visų ministerijų valdininkai bus uniformuoti. Uniformos nešiojimas bus pri valomas tiems vaidininkams, kurie turi daug reikalų su piliečiais.

Tsb.

— Kol nebus priimtas naujai parngtas pilietybės įstatymas, kurį dabar Lietuvos ministerių kabinetas svarsto, tolesnis priėmimas žmonų į Lietuvos pilietybę yra sustabdytas. Sulig naujuoju įstatymu, projektuojama visiems, nors ir ne Lietuvoje gimusiems asmenims, bet Lietuvos laisvės kovose daly vausiems Lietuvos kariuomenėje, pri pažinti Lietuvos pilietybę be jokių sun kunų.

Tsb.

Arėjas Vitkauška.

SAVANORIAI.

(tąsa)

Visi turėjo maišelius po pažastėmis. Jonas apsvilko nuplysiusią rudinę, pamėmė motinos įduotas pirštines ir maišelį ir linksmas žiūrėjo einantį tėvą, kurs pranešė, kad rogės jau parengtos, ir emė pats taisyti. Apsitaisęs ap žiūrėjo visus ir tarė, kad jau laikas va žiuoti.

Jonas prie motinos priėjo ir jos rankas ir veidą išbučiavo.

— Laimingai, laimingai, sūneli! — tik ir pratarė motina ir emė lydėti išeinančius.

Pranas išsitraukęs iš po skverno trumpą šautuvą, pakiojo jį į rogės giliui po šiaudais, ir visi tuojau susėdo važiuoti.

Vėjas jau nuščiavo ir skaitus mė nullis iš už debesų išplaukė ir viską aiškiai balta šviesa nušvietė. Dangus žvaigždėmis mirgėjo.

Greitai įvažiavo į mišką. Skaro tos pušys miegojo, sniegu apsisuopusios, mažos egliškės, iš po sniego kydomos, metė skersai vėžių šėšėli. Visi rogošė tylyje. Niekas nenorėjo gadinti tylos, kuri apgaubė visą mišką. Taip ramu buvo, kad visą kelią nekliško nesimata. Už geros valandos išvažiavo iš miško į lauką. Tėvas sustabdė arkį ir visi iš rogių išlipo. Jonas tėvui rankas ir veidą išbučiavo, ir visi nuėjo

link netoli matomo kaimo.

Tėvas apspuko roges, dar kartą pažvelgė į nueinančius ir suriktęs arkli, atgal nuvažiavo.

Mūsų bėgliai, prisitartinę prie pirmos kaimo trobos, sustojo jos šėšelyje, o Pranas, išsiėmęs iš po skverno šautuvą, petį persikabino ir priėjęs prie lan go emė barskinti.

— Po valandėlės troboje emė kažkas kuždėti ir pasigirdo mėgulstas balsas.

— Kas čia?

Pranas buvo viską iš anksto apgalvojęs ir dabar atsiliepė rusiškai:

— Otvoriai tam, dubyna!

Šeimininkas šakalį užstėgė ir, į priemenę išėjęs, duris atklendė. Pranas vėl rusiškai paklausė:

— Našych tavarščei est v derevne? (ar mūsų draugų sodinį nėra?)

— Nė, tamsta, nėra, nėra; vakar buvo užvažiavę, tuoj už miško į viensėdį nuvažiavo.

— Cort, pr-kliatyj žmudiak! — lyg supykęs išskiedė Pranas per dantis ir rusiškai pašaukė draugus.

Šeimininkas tuoj dirse užsisiklendė, bijodamas neprašytų vėlybų svečių. Dabar Pranas ir visi linksmi buvo, nes jie drąsiai per kaimą eiti galėjo.

Išėjo iš kaimo niekieno nepajusti, pasuko dešinėn į mišką, kurėjo keltas. Vietos visiems gerai buvo žinomos.

Ir dabar jie traukė į Tytuvėnus, kur, kaip girdėjo, buvo lietuvių ne bošėvikių komitetas, jis net padvadas ke liaujančioms Kaunan davinėje.

Miškas tyliai snaudė. Visą laiką reikėjo eiti per gilų sniegą, kur tik vienos vėžės pravažiutos buvo. Visi sušilo, ir emė kojas skaudėti. Valandėlei sustojo pasilėsti. Pranas ant išsikūšio kelmo atsėdė ir prakaitą iš po kiškinių kepurės išuostydamas, tarė:

— Kažin pas tą viensėdį už miško raudonųjų ar yra, ar ne?

— Kažin? — visi pratarė ir jį žiūrėdami, taip jie juo buvo užsitęgę. Kiek pasilėję toliau keliavo. Ejo geroka valandą. Jau ir miškas baigėsi. Per retus medžius jau matėsi viensėdžio trobesiai. Tai pavojingiausią vietą telikusi.

Išėjo pamiškėn, vėl visi sustojo ir pradėjo tartis, kaip pro viensėdį neužmatytiems praeiti. Ar eiti, ar palaukti kol mėnuo nusileis ir tamsiau paliks. Nutarė po du iš karto eiti.

Jonas su Petru išėjo pirmieji. Pranas lėpė jiems paskukti už tirtelės po miškė, anoj pusėj viensėdžio lauko. Pirmieji drąsiais žingsniais nuėjo. Jan jie laimingai praėjo viensėdį ir ant tirtelės susėdo. Dabar jau Pranas su Juozu eilė eiti. Ir jie jau baigė praeiti, kaip staiga šunes sulojo.

Visi pasilėido bėgti miško link.

Ant šunes lojimo iš trobos išbėgo sargybinis ir, pamatęs bėgančius, šovė. Kulka, atskirtus į kietą nupustytą kelią, suzvimbė ore virš pačių bėgančiųjų galvų.

Pranas į groivį atsigulė ir šautuvą ištiesė. Bet Petras jį sulaukė.

— Ko tu čia triukšmą kelsi, geriau bėkim.

Ir nubėgo pagužomis giliau į mišką.

Sargybinis dar kartą šovė — kulka vėl netoli prāvirkštė, o ant šaudymo iš trobos išbėgo dar kareivių ir emė visi vytiš ir sustodami šaudyti ir rekti:

— Stoi stoi!

— Vyrai, prasiskirkit! — tylomis prašnabzdėjo Pranas ir, pabėgęs ir už tankaus krūmo prigulęs, šautuvą ištiesė.

— Pokšt! — miške suskambėjo ir vienas raudonas aukšteintinkas atvirto.

Petras, kurs už kitus drąsnessnis buvo, greit išmestą šautuvą pagroė ir ištiesė į kitą bepulantį. Išėję du šūvii pokštelė o ir vėl vienas puolantis atvirto. Dar kelis kartus iššovus raudonieji bėgti emė, o mūsų vaikai, dar kelis šūvus paleidę, pažėmė iš antro šautuvą ir pašaukė draugus, kurie visą laiką už krūmų lindėjo. Juozas, pribėgęs prie Prano parodė jam kaklą, iš kurio kraujas tekejo. Pranas griebė už kaklo ir ranką sukruvino. Išsiėmęs nosinę škepetaitė, nusiėtuostė kraują į šistikines, kad žaizda negili, užrišo ir šalikų apvyniojo, kad nenušaltų.

— E, išgysi! — tarė Pranas ir su draugais nuėjo. Reikėjo greit iš čia nėsintis, kad raudonieji sugrįžtė nebesivytų.

(b. d.)

Vokietija didysis Lietuvos priešas.

Vokietija yra ta rakštis, kuri pasitūnuoja laiku skaudžiai pajuntama visame Europos kūne, o ypač Lietuvoje. Vokiečių spauda šiuo metu Lietuvos atvilgiu visiškai neteko nervų. Ji pila iš pirmo išauzta visokias paauzgas, kala netikus ir šmeištus. Kasdien vokiečių laikraščiuose pilna tonykės tės propagandos ministerijos išgalvotų visokiųjų provokacijų.

Netenka jau ir kalbėti apie besitūnantią Klaipėdos krašto prieštąvystę binių gaivalų bylą, kurios kaltininkus vokiečių spauda Europos akys nori padaryti kankiniais, Lietuvį smurto aukomis ir ypač stengiasi visiems įkaliti, kad Lietuvos teismai yra neteisingi. Kai kurie vokiečių laikraščiai paduoda iš Kauno išgalvotų žinių, kad Lietuvos kariuomenės teismas atmetė visus kaltinamųjų hitlerininkų nurodytus liūdinkus. Kadangi, teisme dalyvausią tik kaltintojų liūdinkai, Vokiečiai per akis meluoja apie Lietuvos teismų neteislingumą. Jie skelbia, kad Lietuvos teismai esą tos nuomonės, jog teismas nereikia įrodyti kaltinamojo kaltę, o tik, patys kaltinamieji turi įrodyti savo nekaltumą. Ir čia vokiečių laikraščiai jau dabar rašo koks maždaug bus Lietuvos teismų sprendimas Klaipėdos hitlerininkų byloje.

Šią garsiąją bylą Lietuvos kariuomenės teismas pradės nagrinėti gruodžio 14 dieną.

To dar maža. Vokiečių spauda kasdien išsugalvoja visokiųjų neteisbių ir apie Klaipėdos krašto padėtį. Ji dabar visam pasauliui dumia akis, kad lietuviai ruošiasi galutinai pribalgti Klaipėdos kraštą. Mat, lietuvoje dabar esanti nuomonė, kad dabartinė Martyno Reizgio Klaipėdos krašto direktorija per daug švelni, kuri netrukus būsianti pakeista. Gi naujoji direktorija būsianti sudaryta dar iš fanatiškesnių lietuvių, kurie dar daugiau spaus Klaipėdos krašto vokiečius. Kai kurie Karaliaučiaus vokiečių laikraščiai net emė mo-

lagingai triukšmauti, kad Klaipėdoje būsianti įvesta kariška diktatūra, nes direktorijos pirmininko, esą, būsiąs paskirtas vienas pulkininkas.

Tačiau čia esminieji vokiečių spaudos melagingi balsai užsienioje neranda atgarsio. Europos spaudai ir viešajai nuomonei šie vokiečių melai nedaro išpūdžio, nes vokiečių provokacinės priemonės, kurios paskutiniuoju laiku Europoje daug nerimo sukėlė, visiems yra žinomos.

T.-b.

FUTBOLAS MOKOJE.

Praeitą sekmadienį Mokos lithuaniečiai žaidė 9-tas kampeonato rungtynes su F. C. «Estrela Ungara» kaip ir buvo laukta lithuaniečiai rungtynes laimėjo per abi komandas.

II-ji komanda laimėjo 2 : 1. Gražu buvo pažūrėti kaip lithuaniečiai visą laiką priešus spaudė ir tie toms žvėsi subėgė atkakliai gynėsi. Vos tik retkarčiais priešiui pavykdavo arčiau

prie mūsų vartų prieiti, bet tuojau sviediny vėl atsidurdavo kitame aikštės gale. Golą ungarai pasiekė tik gavę mušti pabaudą.

I-ji komanda dar gražiau užsirekomendavo. Vos tik pradėjas žaisti pasiektas pirmas golas, netrukus, antras, paskiau lithuaniečiai gavo priešams mušti pendelį, bet ji (manoma, kad tyčia) vienas iš geriausių I-sios komandos žaidėjų prašovė pro šalį. Į pabalgą pirmo puolikio krito į priešų vartus dar trečias golas, bet ungarams protestuojant, teisėjas jo neužskaitė. Pagaliau, ungarai, matydami, kad rungtynių vistiek neišios, antro puolikio ne nežaidė, atidavė be kovos savo punktui. Tokiu būdu I-ji komanda baigė 2 : 0. Iš šių rungtynių matyti, kad lithuaniečiai nuolat stiprėja. Pirmosios komandos sąstata manoma susisprinti dar dviem naujais, pasizymėjusiais lietuviais žaidikais Petrusku ir Kavaliausku.

E.

Išgamu prasimanymai.

Vos spėjo pasirodyti spaudoje mūsų pareiškimas apie «Lithuanijos» Moko skyrimas įvykis, Uekadutkis pasiu to ir emė šlytkūti, biauriai teršdamas «Lithuaniją», skelbti naujas prasimanytas žinias. Rašo, kad straiptis «Neprašytas užtarėjas» buvo paties D-ro Mačiūlio sugalvotas ir parašas suklastotas

(tęsins 4 pusl.)

Villa Zelina.

Nueikite į senąjį merkadą (Mercado Velho) ir nuvažiuokite į Villa Zelina. Toje pačiai apgyvenotoje vietoje Tamsa rasite pigiausias sklypus, nuo 30\$000 į mėnesį, be nuosimūnį ir įnašo.

Artimiausiu laiku bus pastatyta didžiulė lietuvių katalikų bažnyčia, virš 250.000\$000 vertės. Galima laukti didelio ir greitio šios vietos išsiplėtojimo. Suinteresuoti gali visuomet patikrinti nuosavybės dokumentus. Daugelis lietuvių jau išsimekėjo savo sklypus ir gavo pas Notarą pilnus dokumentus. Neprašykite geros progos ir šiandien pat pasirinkite tinkamą sklypą prie stamos lietuvių bažnyčios.

INFORMACIJOS: Praeja Antonio Prado, 3 sobrasdo nuo 2 iki 5 val. Agentūra vietoje, Avenida Zelina, 33 pas KARLO KORKIŠKO.

Naujoji Brazilijos Konstitucija.

(tąsa)

II. Skyrius.

Individualinės teisės ir garantijos.

113 str. Ši Konstitucija garantuoja brazilams ir šio šalį gyvenantiems ateiviams neliečiamybę tų teisių, kurios liečia laisvę gyvenimą, individualų ir nuosavybės saugumą šiais pagrindais:

1. Visi yra lygūs prieš įstatymus. Nėra privilegijų ar skirtumo dėl gimimo, lyties, rasės, savo ar tėvų profesijos, socialinės klasės, turto, religinių įsitikinimų ar politinių idėjų sumetimais;
2. Niekas negali būti verčiamas bet ką daryti ar nedaryti, išimant įstatymais nustatytą tvarką;
3. Įstatymas negali kenkti įgytai teisei, tobulam juridiniam aktui ir nustreptiems reikalavimams;
4. Politinių, religinių ar filosofinių įsitikinimų motyvais niekam negalima atimti jo teisių, be 111 str. raidės «b» atsitikimų.
5. Yra neliečiama sąžinės ir tikėjimo laisvė, garantuojama laisvas religinių kultūrų išpažinimas, jei tai nekentkia viešajai tvarkai ir geriams papročiams. Religinės sąjungos gauna jūri dinio asmens teises civilinių įstatymų pagrindais.

6. Visados, kai tik to prašoma, leidžiama religinė asistencija karinėse ekspedicijose, ligoninėse, pataisos namuose ir kitose viešose įstaigose, neapsunkinant valstybės išdo, bes prieveartos ar bendradarbiavimo iš pusės tų, kuriems patarnaujama. Karinėse ekspedicijose religinė asistencija gali būti teikiama tik kunigo gimusio brazilio;
7. Kapai turi būti pasaulinio pobūdžio ir valdomi municipalinės valdžios ir laisvi visų religinių kultūrų atitinkamai praktikai. Religinės sąjungos gali laikyti savo privatiškus kapus, bet prižiūrimums atitinkamą valdžios organų. Tokiuose privatiškuose kapuose negali būti draudimo laidoti, kai nėra pasaulinių kapų;
8. Yra neliečiama korespondencijos paslaptis.
9. Bet kokių reikalų minties reikškimas yra laisvas, nepriklausomas nuo cenzūros, išimant spektaklius ir viešas pramogas, kurie yra įstatyme numatyta forma ir atsitikimais atsakinėj už papildytus nusizengimus. Neleidžiamas anonimiškumas (slaptavardisckumas). Garantuojama laisvė duoti atsakymą. Knugų ir periodinių spaudinių leidimas nereikalavimas viešosios valdžios leidimo. Bet negali būti toleruota karo arba prieveartos procesų esamai politiniai ar socialiniai tvarkai nuverstį propaganda.
10. Leidžiama bet kokių peticijos keliu viešajai valdžiai pranešti valdi-

ninkų nusikaltimus ir nurodyti jų atsakingumą;

11. Visiems leidžiama susirinkti be ginklų ir valdininkai negali ten kištis, jei bent viešajai tvarkai saugoti ar atstatyti. Tam reikalui galima iš anksto nurodyti vietą, kur susirinkimas turės įvykti, kad tvarkos palaikymas nepasirodytų persilpnas ar negalimas.
12. Garantuojama sąjungų laisvė leistiems tikslams siekti. Jokia sąjunga negali būti be pagrindo panaikinta, ir tai tik teismo sprendimu.
13. Laisvai leidžiama visomis profesijomis verstis, atsižvelgiant techninio sugebėjimo ir kitų sąlygų, kurias nustato įstatymas, diktotas visuomenės gerovės sumetimais.
14. Taikos metu, atsižvelgiant pasporto reikalavimų atvykstantiems ateiviams ir varžomo įstatymo, bet kas gali į tautos teritoriją atvykti, čia apsisistoti gyventi ar išvykti;
15. Sąjunga gali išguiti iš tautos teritorijos tuos ateivius, kurie pavojingai viešajai tvarkai ar krašto reikalams.
16. Namai yra neliečiama individo prieglauda. Niekas negali į juos įbruti naktį be gyventojų sutikimo, jei tik nusikaltimo ar nelaimės aukai gelbėti, o dieną — įstatyme numatytais atvejais ir forma.
17. Garantuojama nau savybės teisė, kuri negali būti naudojama prieš socialinius ar kolektyvinius reikalus, taip pat nustato įstatymas. Nusavini-

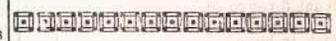
mai viešiesiems ar viešos gerovės reikalams daromi sulig įstatymais su iš kal no numatyti ir teisingu atlyginimu. Kylant karo ar vidaus sumišimo pavojui atitinkami valdžios organai gali naudoti privatišką nuosavybę kol to reikalauja vieša gerovė, bet vėliau tai turi būti atlyginta;

18. Industraliniai išradimai priklauso jų išradėjams, kuriems įstatymais garantuojama laikina privilegija ar teisinga premija, jei to išradimo vulgarizavimas eina kolektyvo naudai;

19. Garantuojama industrinių ir komercinių markių nuosavybė ir išimti numas naudoti komercinį vardą (pavadinimą);

(b. d.)

* * *

BROLI-LIETUVI!

Neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «LIETUVIS» prenumeratą 1935 metams.

Neatlikto reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir paterėjo.

Lietuvos miestai sparčiai lietuvėja.

Jonava ir Šakiai žydiškiausi miestai.

Prieš trejais metais buvo pagrindiniai pakeistas savivaldybių rinkimo įstatymai. Anksčiau partijos statydavo savo kandidatų sąrašus ir agituodavo už tuos sąrašus paduoti balsus. Dabar valdžios rinkimai eina kitaip. Seimui (kelių kaimų) gyventojai susirenka ir iš savo tarpo išsirenka seniūną, jam padėjėją ir vieną seniūnijos atstovą į valdžios tarybą. Valdžios taryba išrenka vienaip ar kitaip atstovą į apskritys tarybą. Miestų tarybos renkamos kiek kitaip. Čia kiekvienai trys šimtai rinkikų gali išstatyti savo siūlomą kandidatų sąrašą. Bet rinkikai paduoda balsus ne už išituos sąrašus, bet už sąrašuose įrašytus asmenis. Kiek visuose sąrašuose yra įrašyta kandidatų, tiek kortelių, su kandidatų pavardėmis, gauna kiekvienas rinkėjas. Rinkėjas išsirenka ir paduoda rinkimų komisijai uždarytame voko tiek kortelių, kiek atstovų renkama į miesto tarybą. Be to dabar savivaldybes renka ne visi pilnametėiai ir pilnatiesiai gyventojai, o tik tie šimtai ir tūkščiūninkai. Prie šitokių rinkimų tvarkos partinė agitacija beveik nėra kas veikia. Sakysim, į 3500 esančių seniūnijų negi galima pasiūlyti agitatorių — kalbėtojus. Pagaliau, ką jie ten ir galėtų kalbėti, kaip agituoti? Juk vienos seimijos gyventojai vienas kitą gerai pažįsta, taigi jie patys nusimano už kurį asmenį paduoti balsą. Panašiai ir miestuose: kai paduodama rinkimui, sakysim, Kaune iš 330 kortelių su kandidatų pavardėmis, tai jis ir be agitacijos suranda 24 korteles su sau pažįstamų asmenų pavardėmis. Visi tikti miestų tarybų rinkimuose vien per laikraščius daroma agitacija bent per kitų sąrašų kandidatus. Prieš trejus metus opozinės partijos (krikščionys demokratai, valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai) rinkimus boikotavo — savo kandidatų nestatė. Bet tu partijų nariai vis tik iš balsavo už kitų grupių išstatytus kandidatus. Prieš mėnesį laiko įvyko valdžios ir apskritys savivaldybių rinkimai, o lapkričio 9—10 dienomis buvo miestų tarybų rinkimai. Šį kartą rinkimuose dalyvavo ir opozicijos partijos, ir statė savo kandidatus. Rinkimai praėjo ramiai, bet gyventojai parodė daug susidomėjimo. Balsavo po 80—90% turinčių teisę balsuoti. Tik tai Kauniškiai parodė daugiau apsiėlimo, ir balsavo tikrai 52% rinkikų. Beveik visuose miestuose šį kartą lietuviai pravedė daugiau savo atstovų, o žydai, lenkai ir kiti mažiau. Šitai aiškiai parodo, kad Lietuvos miestai sparčiai lietuvėja. Taip miestų taryboms taikytis šitokių atstovų sąstatą (sklati liuose parodytas atstovų skaičius buvo šioj taryboj):

- Kaune—16 (12) lietuvių ir 8 (12) kitų tautybių. Rezultatai dar galutinai nepaaiškėję.
- Mariampolėje—lietuviai 10 (8), žydai 4 (6), vokiečiai 1 (1).
- Telšiuose—lietuviai 9 (8), žydai 3 (buvo 4).
- Tauragėje—lietuviai 12 (buvo 7), žydai 3 (buvo 5).
- Biržiuose—lietuviai 9, žydai 3. Tiek ir buvo.
- Kretingoje—lietuviai 7 (buvo 8), žydai 2 (buvo 1).
- Suv. Kalvarijoje—4 lietuviai, 3 žydai ir 1 lenkas.
- Prienose—lietuviai 6 (buvo 5), žydai 3 (buvo 4).
- Žagarėje—lietuviai 6 (buvo 5), žydai 3 (buvo 4).
- Vilkaviškyje—lietuviai 6 (buvo 4), žydai 6 (buvo 8).
- Virbalyje—lietuviai 5 (buvo 3), žydai 3 (buvo 4), vokiečiai 1 (buvo 1).

- Ukmergėje—lietuviai 7 (buvo 5), žydai 5 (buvo 6), lenkai 3 (buvo 4).
- Joniškyje—7 lietuviai, 2 žydai.
- Plungėje—6 lietuviai, 3 žydai.
- Šakiuose—4 lietuviai, 5 žydai.
- Šiančiūnuose—lietuviai 16 (buvo 15), žydai 5 (buvo 6).
- Radviškyje—lietuviai 11, žydai 3.
- Alytuje—7 lietuviai (buvo 7), 3 žydai (buvo 4) ir lenkai 2 (buvo 1).
- Šakių Naumiestyje—lietuviai 5 (buvo 4), žydai 3 (buvo 4), vokiečiai 1 (buvo 1).
- Zarasuose—lietuviai 6 (buvo 4), žydai 3 (buvo 4), rusai 0 (buvo 1).
- Utenoje—6 lietuviai ir 6 žydai.
- Jurbarko—lietuviai 4 (buvo 3), žydai 4 (buvo 5), vokiečiai 1 (buvo 1).
- Rasieniūnuose—lietuviai 7 (buvo 5), žydai 4 (buvo 5), lenkai 1 (buvo 2).
- Panevėžyje—lietuviai 14 (buvo 10), žydai 5 (buvo 7), lenkai 2 (buvo 4).
- Kėdainiuose—lietuviai 8 (buvo 7), žydai 4 (buvo 5).
- Jonavoje—3 lietuviai ir 6 žydai.

Išvada, kad Jonava ir Šakiai, — žydiškiausi Lietuvos miestai. Kitur visur lietuvių elementai yra aiškiai vyravę. Ir šį kartą miestų taryboms jau daug lietuviškesnės už prieš trejus metus išrinktasias. Kaune daugtausta balsų gavo Dr. K. Grinius, 1926 m. buvęs valstybės prezidentas.

Tsb.

Kronika.

D. L. K. VYTAUTO VARDU MOKYKLOS MOKSLO METUS BAIGIANT.

Nežiūrint to, kad netoli yra dvi valdiškos pradžios mokyklos (S. Caetano ir Villa Prudento), D. L. K. Vytauto mokykla tolydžio užsitarnauja rimtos atidžios ne tik apylinkės lietuvių bet ir brazilų bei nelietuvių atveivų tarpe. Nežiūrint opozicijos požiūriu, visuomenė patyrimu, reikia pasakyti, ima šią mokyklą branginti. O tai parodo, kad mokykla baigė mokslo metus su 114 mokinių, ir apie trečdaliu to skaičiaus vaikų turėjo būti atsakyta dėl vietos stokos. Brazilai ir nelietuviai noringai sutinka mokėti aukštesnį mokestį, bet tik jų vaikų išimti.

Nors mokykla dar trejus metus te gyvuoja, bet šiemet išleido antai laidą baigusių kursą, tiek portugalų, tiek lietuvių kalbomis. Šiemet brazilškos grupės kursą baigė 5 mokiniai-nės: Ona Makuškaitė, Zosė Kligytė, Albertas Magyla, Jonas Levanavičius ir Kazys Juzėnas. Nors mokslas einama lygiagrečiai kai abiem kalbom, ir visai natūrališkai atrodo, kad tokiomis sąlygomis per keturis metus sunkoka įveikti pilnai abi programas, kurių kiekvienos atskirai pakanka ketveriems metams, ypač lietuviškos programos tokie dalykai, kaip tviėnynės pažinimas, trūkstant mokslo priemonių (projekcinės lempos, Lietuvos gamtos ir gyvenimo aplinkumos vaizdų ir t. t.), bet, kaip parodė egzaminų rezultatai, abi programos visiškai rimtai išieitos.

Teko iš šalies nugirsti, kad ir šiemet, kaip ir pernai, būs rūpinamasi dėl tolimesnio mokymo tų vaikų, kurie baigė šios mokyklos kursą abiem

kalbom.

Tad reikia patinkėti ne tik šiai, bet ir visoms mūsų mokykloms augti ne tik mokinių skaičiaus atžvilgiu, bet ir darbo našumu. Mokytojas turi išieiti ne tik nustatytą mokymo programą, bet ir įkvėpti savo mokinius savo gimtinės ir jos kalbos meile, nes kitoniškai pasėta sėkla neduos vaisių. Kaip matyt, mūsų mokytojai visomis pajėgomis stengiasi to pasiekti. Reikia manyti, kad ta sėkla duotų dar geresnį vaisių, jei vaikų tėvai ir visa lietuviška visuomenė eitų mūsų čionykštei mokyklai į pagalbą, o ne griautų ir trunkdėtų darbą, kaip dabar kai kur pasitaiko. Ypač tai turėtų rūpėti mūsų inteligentams, jei jie tą vardą nėra tuščiai pasiešavę.

Kaip išaugs mūsų jaunoji karta, tokia čia bus ir mūsų ateitis. Tai su sirūpinkim mūsų vaikų ateitim, nes tuo tarpu dar tik pradžios mokykla jiems kelia rimtai tetaiso. O daug dar reikia!

Stebėtojas.

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS POSĖDIS.

Praeitą šeštadienį Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 įvyko olinis Liet. S-gos Brazilijoj posėdis. Nutarta Naujųjų Metų sutikimą suruošti tą pačią tvarka, kaip ir praėjusiais metais. Ta pradžiai bus steigtas fondas lietuvių gabesniems bei neturintiems mokslieiviams šelpti, einantiems aukštesnįjį mokslą. Dalyvaujantieji Naujųjų Metų sutikime aukoa fondui nemažiau, kaip po 4\$000. Fondui bei sutikimai tvarkyti išrinkta komisija iš St. Vancėvičiaus, E. Pažėros, V. Godliausko, P. Jurgėčio ir K. Ambrzevičiaus.

Naujųjų Metų sutikime galės dalyvauti netik organizacijų nariai, bet ir pašaliniai. Norintieji dalyvauti, turės išanksto užrašyti ir įmokėti tam tikrą nustatytą mokestį.

Toliau priimtos š. m. Lapkričio mėnesio apyskaitos. Nutarta susiaikyti nuo vakarų ir pramogų advento bei gavenios laike. Tuo laiku bus leista statyti vakarai tik su paruošta programa. Šokių vakarų advento laike nebūs. Metinį S-gos susirinkimą nutarta susaukti ateinančių metų sausio 6 die na. Iki to laiko, jeinančios į S-gą organizacijos išrenka naujus atstovus. Per metinį susirinkimą bus renkama nauja S-gos valdyba ir t. t.

Daugiau klausimų nėsant, posėdis pasibaigė 6 val. vakaro.

A. B.

«VILTIES» S-GOS CENTRO VALDYBOS POSĖDIS.

Grudžio 12 dieną «Lietuvio» Redakcijos bute įvyko «Vilties» S-gos Centro Valdybos posėdis, kuriame dalyvavo visi C. V. nariai. Posėdyje buvo svarstoma keletas svarbių klausimų. Vienbalsiai priimtas, St. Vancėvičiaus paruoštas, S-gos vėliavos projektas. Vėliava bus tausiai žalios spalvos su tautiniu spalvų juosta per vidurį, vėlavos vidury skydas su ankeru ir lyra. Aukos vėliavai dar renkamos ir tikimasi iki S-gos 3-jų metų sukaktuvių — sausio 6 dienos vėliava bus įtaisyta. Vėliavos pašventinimas įvyks sausio 6 dieną.

Nutarta susaukti metinį skyrių atstovų suvažiavimą sausio 13 d.

Toliau buvo tartasi S-gos organo klausimu. S-gos organas, kaip jau buvo ankščiau nutarta, eis žurnalo pavaldie, 16 puslapių didumo, ant gero popieriaus. Šiame posėdyje nustatyta prenumeratos bei skelbimų kaina, priimta sąmata ir t. t. Žurnalą laikinai redaguoti apsiėmė «Lietuvio» redaktorius St. Vancėvičius. Paruošiamieji darbai netrukus jau bus pradėti. Žurnalui leisti pagrindinis kapitalas bus sudarytas iš pajų, po 10 mėrešų kiekvienas. Pajus galės įsigyti nariai bei prijau-

diantieji, tačiau pajininkams nebūs duodama jokių ypatingų teisių į žurnalą. Žurnalą leis Centro Valdyba. Firmas «Vilties» žurnalo numeris išeis sausio mėnesio pabaigoje ir toliau eis kas mėnesį.

Nutarta su visais skyriais aktingai dalyvauti ateinančių metų Vasario 16 dienos aminėjime. Tai dienai ypatingai bus raginami gerai pasiruošti skyrių chorai. Vėliau apsvarsčius keletą mažesnių vertės klausimų, posėdis pasibaigė 11 val. nakties.

N.

ĮSPUDŽIAI IŠ VAKARO.

Praeitą šeštadienį «Vilties» Bona Retiro skyrius surengė vakarą Liet. Namų salėje. Programa išsididė magikas italas Montovani, kuris parodė nemažai įvairių įdomių numerų. Garšaus magiko pasižiūrėti susirinko daug žmonių, kurių tarpe nemažai senų ir vaikų. Neatvykus Montovani padėjėjui Čepińskiui, keletas svarbesnių numerių nebuvo atlikta. Montovani, nors gana gražiai, parodė tik paprastesnius numerius, kuriuos jau daugelį teko matyti. Nemačiusiems ir pastarieji padarė nemažą įspūdį.

Po programos buvo šokiai. Vakaras praėjo gražiai ir tvarkingai.

NEAPSĖJO BE PEŠTYNIU.

Praeitą šeštadienį, kultūriečių sąjungininkai žiburiečiai, surengė kultūrišką vakarą, kurį priėjo visokių pramuštgalvių. Kadangi ir patys žiburiečiai (ypač šėkeekos ir muzariškos giminės), kaip sakoma, yra «nepėsti», tai į panaigą kilo smarkios peštynės. Tvarkos dabotojams buvo daug darbo, kol nuramino įklausiusių žiburiečių ir kaikurinos jų svečius. Daugeliu teko nakvoti šaltjoj ir ten atvėsti. Mat žiburiečiai ima pavojingai išsavo «tavoršėių», kultūriečių, kurie, ypač paskuti niu laiku, pgaršėjo peštyneimis.

Ragas.

(tęsinys iš 3 pusl.)

ISGAMU PRASIMANYMAI.

ganizuota lietuvių žingsnį pajaukita pailis biuuruaisiais būdais. Dabar jiems labai nepatinka futbolas ir prisikabino prie «Lithuanijos». Jie norėtų, kad lithuaniečiai, vietoj futbolą lošti, begiotų, kaip Uckadutkis pakiemiais ir ant visų lotų. Mes žinome, Uckadutkis labai norėtų, kad lithuaniečiai imtų t.rr savęs rietis ir jų organizacija pakriktyt. Tada jis galėtų pasakyti, kad Mačiulis «Lithuanija» sugriovė. Klystai! «Lithuanija» nežus, nors ir labiausiai jūs to norėtumėt. Su mumis eina didelė Moks lietuvių visuomenės dalis. Mes neomanom bankrutuoti, bet plėsiame savo veikimą toliau. Futbole pasiekėm jau nemažų rezultatų, pasieksime jų ir kito se srityse. Uckadutkiui galime pasakyti lietuvišką patarię: «Šuns balsas» nelina į dangų. Savo laimui mums ne pakanksite, bet tik labiau mūsų narics ir «torsidų» supykdysit.

Patartume apsiliauti loje, nes mūsų aktingesni nariai ar «torsidai» gali neiškęntusi nuverst visą jūsų šuns būdą.

Sporto S-gos «Lithuanija» Moks «K VALDYBA.

J. Jankauskas.
A. Vinakuras.
J. Balčiūnas.

AR JAU ATNAUJINAI PRE NUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE NU IR ĮVAIRENYBIU!

Jaunimo skyrius Susirūpinkime savo reikalais.

Artinasi Naujieji metai; Kartu su jais ateina nauji rūpešiai, nauji darbai, naujos perspektyvos. Ypatinai kultūrinio gyvenime. Metų pabaigoje, kaip paprastai, renkamos naujos, arba perrenkamos senos organizacijų vadovybės, suvedamos metinės darbo bei veikimo apyskaitos, ruošiami nauji planai ir t. t.

Žmonės, kuriems tenka dirbti su šio kultūrinio darbo, šiuo metu turi nemažai darbo. Vienok šiuo laiku reiktų rimtai susirūpinti ne vien organizacijų vadovybėms, bet ir visiems eliniams nariams. Susirūpinti savo patį savo organizacijos reikalais. Pas mus, paprastai, eliniai nariai savo organizacijos reikalais mažiausiai rūpinasi. Dažnas net į susirūpinkimą patingi ateiti, ne kalbant apie kokį nors naudingą darbą organizacijai. Žinoma, negalima to taikinti visiems, bet kad tokių visuose mūsų organizacijuose yra, tai rodo patys faktai.

Metams baigiantis turėtų rimtai pagalvoti apie tolimesnį darbą, veikimą, naujus planus ir kt., kiekvienas organizacijos narys. Į mūsų kultūrinį gyvenimą, kuris dažnai būna apmiręs, nustoją entuziazmo ir pasiryžimo, reikėtų įnešti naujos iniciatyvos, duoti naują impulsą stingstančiam veikimui, duoti naujos gyvybės. O čia jau ne vieno ir ne keletos žmonių darbas bet visų. Ypač daugiau naujos iniciatyvos turėtų parodyti mūsų jaunimas, kuris daugiausiai prie kultūrinio darbo prisideda.

Paziūrėję į mūsų organizacijų veikimą, pamatysime, kad jų yra nemažai padaryta, turint dar o many tas sąlygas, kuriose joms tenka dirbti, tačiau galima buvo dar daugiau ir geriau padaryti, jei to darbo našta nebūtų suversta ant keletos ar kelių žmonių, kaip šiandien pas mus kad yra. Aišku, kad joks darbas negali gerai sek-

ti, kai mažai yra darbininkų. Mūsų organizacijų veikimas bus daug našesnis ir kolonijai bei pačiai organizacijai atneš daugiau naudos, jei kiekvienas narys stengsis būti nariu ne nario knygelėje bei sąraše, o jos aktingame veikime. Daugelis nusiskundžia nemokėjimu dirbti organizacijai bei kultūrinį darbą, tačiau gyvenimas rodo, kad daugiausiai vengiama bet kokio darbo ne dėl nemokėjimo, bet dėl apslėidimo. Juk nei vienas pasaulio žmogus neužgimė mokėdamas. Kas turi pakankamai gerų norų, viską gali išmokyti.

Besitarianti Naujiesiems Metams visoms organizacijoms reikėtų susirūpinti savo reikalais, reikėtų paimti gyvenime, draugiškesnę ir sumaningesnę darbą bei veikimo liniją. Šimet gi, reikia pasakyti, kad organizacinis veikimas neį labai sklandžiai, nors ir nemažai nuveikta. Ypatinai nekokie buvo organizacijų tarpusavio santykiai. Netik organizacijos (kurių mes ir taip nedaug turime) nemokėjo gerai, draugiškai sugyventi viena su kita, bet kartais pasi reikėdavo nesutikimų toji pačioje organizacijoje, net tam pačiam skyriuje. O tokių nedraugiškų išsiskirimų, netakto buvo tiek Sporto S-gos «Lithuanian» skyriuose, tiek «Vilties» Sąjungoje.

Būsimas organizacijų vadovybė, bei patys nariai turėtų jau išanksto pagalvoti ir pasiryžinti, kad ateinančių metų veikimas būtų daug sklandesnis nei ir gyvenis. Dabar tuo rūpintis, kaip tik jau laikas.

R. Kymantas.

SKELBKITES TIK „LIETUVY“

GEORG BRANDES.

Kaip reikia skaityti.

(tąsa)

Apšaudymas prasidėjo kovo mėn. 2 d. apie 11 val. diena. Apie 12 val. iš po dangaus patikliau jau buvo išgriauti lafelai ir daug artilerinių išmušta iš žemės. Apie 3 val. rusai pradėjo puolimą, bet neskatilingi tvirtovės gynėjai juos atėmė. Tą pačią dieną šis mažasis garnizonas turėjo 23 užmuštus ir 120 sužeistų. Be kita ko, jungtinių kariuomenių generolai visą laiką girdėjo nesiliaujančią kanonadą Gurey'o kryptimi ir ėmė didžiai nerimauti. Po 12 valandų bombardavimo dar nebuvo pralaužta tvirtovės siena. Tam būtų reikėję, tur būt, dar 12-os, o galimas daiktas, dar ir 36 valandų, o tiek laiko jis nebeturėjo: juos nuo Napoleono teskyrė vienos dienos žyris; Napoleonas ėjo paskui juos įka idin.

Blucheris pasiuntė kapitona Mertensą derėtis. Sužinojęs, kad reikalas sukasi aplink tvirtovės atidavimą, Moro nutraukė derybas, bet vietoj to, kad galutinai atkirstų kapitoniui, jis atsakė, jog nenori asmeniškai tartis su karininku, kurs neparodė raštiško įgaliojimo. Po valandėlės Mertensas sugrįžo su laišku. Kitas, energingas karininkas, Moro vietojė būdamas, nieku būdu nebūtų pradėjęs antrą kartą tartis. Tvirtovės padėtis nebuvo beviltinga (atkakli) Moro būtų galėjęs naktį naudoti ap-

griovimams, kurie dieną buvo padaryti pataisyti.

Tuo tarpu Mertensas, kaip gudrus diplomatas, ištriško pagyrimais komandos ir jos komandanto didvyriškumui, bet kartu nurodinėjo į menką jo kariuomenės skaičių ir į didžiulį priešininko jėgų kiekį, sudarančią 50 prieš 1: tai, girdi, pernelgų didelė atsakomybė bereikalingu priešinimusi stautyti pavojun miestą, kuris būsiąs paimtas ataka, ir, be abejo, išgriantas ir sudėgintas. Moro į tai atsakė stereotipiška fraze, kad jis gatavas žūti po tvirtovės griuvėsiais. Bet Mertensas, matydamas jo neryžtingumą, davė jam pamatyti, jog jam duodamas galimumas garbingai kapituliuavus, susijungti su imperatoriaus kariuomene.

Tuo būdu, jam taip pat pasisekė ir to silpno žmogaus pareigos jausmą užmigdyti: juk nederia, ištikruju, nė mažiausiai abejoti, kad po dienų, dviejų, o daugiau daugiausia po trijų dienų tvirtovė bus priversta kapituliuoti; tada kareiviai bus paimti nelaisvėn, o mies telio gyventojai bus pasmerkti karu su irutės baisenybėms. Dabar gi įgula gali laisvai sau palikti tvirtovę.

Betgi Moro turėjo pasilikti klusnus tikrai vienai instrukcijai: — reglamentas skelbė: «panaudoti kiekvieną priemonę gyvenimui, pasilikti kurčiu viemsu prie» pranešimams ir visai prie

Geras noras.

Man rodos, kad vienatinė, tikrai lietuviška organizacija, kuri šiek — tiek yra nuveikusi lietuviybės labui — tai yra «Viltis».

Ši organizacija, nors ir sunkiu križiu laiku, nors ir sunkiose apylostose — rodė savo veikimą kiek begalėdama kiek beįstengdama. O tas jos, atseit, «Vilties» veikimas ir buvo, beveik, vie natinis spindulėlis apsiniaukusioj S. Paulio lietuviškoj padangėj.

Pamenu, dar 1931 m. buvo tik vienas, negausingas skyrius, kuris pasi žymėdavo darnių vakarėlių rengimu, koncertų ir t. t. O šiandien?.. Šiandien — jau skaitome kelis jos skyrius! Visgi žengiamo pirmyn. Ir su gerais norais! Kilniais siekais... Ypač pagirtinas ir sveikintinas siekis — tai savo žurnalo leidimas...

Kaip pati «Viltis» yra apolitinė, dirbanti tik lietuviybės labui, jos garbei bei išlaikymui pakrikusių tautiečių tarpe — taip, man rodos, ir pati jų žurnalas turės būti daugiau skirtas me nuai literatūrai ir lietuviybės globalai, o ne politikai. Ir netenka abejoti!

Pagirtina! Toks žurnalas senai pageltdaujamas ir laukiamas skaitančios visuomenės elisė.

Tik reikia gerų norų, talkos, vi siems prie to prisidėti! O geru norų ir energijos «Vilties» linksmsai jaunimas turi! Čia visų, plunksną valdančių pareika — prisidėti prie šio gražaus siekio ir jį įkūnyti, ugdyti.

Pamenu, tais pat 1931 m. aš su p. V. God lausku dažnai apie tai kalbėdavome:

— Kol kas yra sunkus dalykas, bet ateity, manau, galėsime prie to prieiti — atsiduce sakydavo p. V. Godliauskas. Ir tuo aš pilnai patikėjau, nes gerai žinojau kad «viltiečių» pasi-ryžimas yra nenugalimas.

Ir linksma, kad mūsų kolonijoj yra jaunimo, kuris neklaidžioja politinius puvėsuos, bet eina prie tikslo, kurį mums įskiepio motina tėvynė, kuri mums įdeinavo žilagalvė motutė iš

leisdama užjūrin.

Nes: „Lietuviais esame mes gimę, lietuvinis turime ir būti...“

V. Gytis.

Prez. Alves.

lapkr. 25. 1934 m.

Artėjas Vitkauskas.

Pavasario stebuklas.

Pasikeitė staiga dangus, ne sniegas krinta, bet lietus jo vaidu blausia ašaroja ir pereitus metus kartoja.

Žemėi laukia sukauptai, kol šilumos jau bus gana, žalumą rodyti dar bijo, nors ir gana drėgmės prilijo.

Ir taip, gamta po valandos pirmyn vis žengia kiekvienos ir matome stebuklą aišku lig sulauktuųjų melėis laišku į gamtą džiugusmas jau ateina, žiemos vaiduoklis sau išėina...

Nors vaizdas darosi blaesus, kai verkia lietuvi dangus, bet viltį tas vis vieną teikia: saulėtą dieną laukti reikia, nes ledo, snagių nebubus, tegul ir raukosi dangus...

Pavasario didingas žodis atskleis gamtuzė ir parodys, ko ziema buvo jau nustota ir apie ką gražiai svajota...

Skaityk ir Platink

„LIETUVI“

šo pranešimams ir visai priešintis, kaip jo puolimas, taip ir jo vilionėms». Toliau instrukcija sakė: «Tvirtovės komendantas turi atminti, jog jis gina vieną šalies tvirtovių, ir kad jo tos tvirtovės atidavimas, nors viena diena prieš laiką, gali nešti paskui save pražūtingiausias valstybės gynimui ir armijos išgelbėjimui pasekmes.»

Moro nekarta parodė narsois, be ko prie Napoleono nebuvo galima pasiekti generolo laipsnio. Bet jis nebuvo karžyis. Kaip daugumas kitų generolų, jis stelojo, greičiausiai, Napoleono reikalą laikė jau pralaimetu, ir ne norėjo savęs aukoti, tuo neatnešdamas naudos.

Jis suaukė karo taryba. Pasirodė, kad arsenale dar buvo 3.000 paprastų šautuvo kulkių ir 200.000 patrankų sviedinių. Nuomonės buvo įvairios, bet reikalaujį tęsti gynimąsi paėmė viršū. Kai tikatai taryba spėjo pasibaigti, atvyko kitas parlamentaris su laišku, kuris žodžiais «puolimas, griovimas visuotinė skerdynė» sujudino ir išgąsdino. Buvo suauktas kitas karo pasiartinimas, kuris nutarė pasiduoti. Tik vienas pulkininkas reikalavo priešintis ir nepasiduoti, bet jo balsas nenusėrė.

Tuojuo po to Moro pasiuntė pasiuntinį į šalį ir sutiko kapituliuoti su sąlyga, kad miestas nebūtų deginamas ir kad garnizonas gautų apšėist tvirtovę, išsinešdamas su savim ginklus ir furazą. Priešinys su priėmė tas sąlygas. O reglamentas sakė: «Po to, kai išklaudyta tarybos nuomonė, komendantas tvirtovės atidavimui ar neatidavimui

klausimą sprendžia pats vienas savo atsakomybe, prisidėdamas prie tvirtovės ir vyriškesnio patarimo, jeigu tik tai jis nėra visiškai nebeįpildomas».

Atėjo rytas. Nuolatinis pasiuntinių atvikimas ir išvykimas, sustabdytas ugnies ir įsiviešpatavusi, kaip mirštančio kambaryje, kapų tyla pradėjo kankinti ir versti nerimauti įgula. Ar gi jau reikės padėti ginklus po to, kada taip didvyriškai gintasi? Drejonės padidėjo. Kariuomenės eilėmis perbėgo nutūnėjimas, kuris mišo su gyventojų nepasitenkinimu. Pasigirdo žodžiai: bailsys ir išdavikas — Moro adresu.

Buvo 9 val. ryto. Staiga pasigirdo baisi kanonada Gurey'o kryptimi. Visi suvirpėjo nuo to dundėjimo — ir atskrido vilties ir atkaklumo šauksmas lydidas džiugavimų: «Tai imperatoriaus patrankos! Imperatoriaus eina!» — šūkliai, kurie viso karo metu teikė įkvėpimą prancūzų kariams ir gražindavo jiems naršą.

Iš visų pusių ėmė sklisti riksmas: «Šalin kapituliaciją! Imperatoriaus artėja!» Tuo tarpu santarvininkai ginčijosi apie tai, kiek patrankų leisti prancūzams pasiimti su savim — dvi ar daugiau. Ginčas įkaito. Tada generolas Voronovas pasakė L'evensternui rusiškai: «Tepesimė su savim visą savo artileriją, ir mano, kaip priedą, kad tik jie paliktų tvirtovę ir išėitų.»

(b. d.)

PASAULYJ

Pratestas karo stovis Ispanijoje.

Ispanijos valdžios oficiozas «Gaceta de Madrid» paskelbė dekretą, kuriuo dar vienam mėnesiui pratęsiamas karo stovis visoje Ispanijos teritorijoje.

Vokiečių įpjonazas Austrijoje.

Austrijos policija susekė didelę, slaptą vokiečių nacional-socialistų organizaciją kurios centras buvo Vienos mieste. Ši slapta hitlerininkų organizacija snipinėjo vokiečių naudai. Suimtas hitlerininkų organizacijos vyriausias vadas Vienoje Niderdorfas ir dar keliolika žymių vokiečių ūnų. Pas suimtuosius rasta daug svarbių dokumentų. Policija veda stropų tardymą.

Baisus gaisras viešbutyje.

Iš Amerikos pranešama, kad Lansing mieste (Mičigano vals.) viename viešbutyje kilo didelis gaisras. Gaisras taip staigiai išsipletė, kad daugelis viešbuty buvusių žmonių šoko tiesiai į ties viešbučių tekandą upę. Iš upės išrūta aštuoniolika lavonų. Iš viso žuvo 20 žmonių ir apie 40 sužeistų. Viešbuty buvo 20 Mičigano senatorių, kurie dalyvavo senato posėdyje.

Kova su teroristais Kuboje.

Netoli Lajas miesto grupė ginkluotų teroristų apšaudė kareivius. Per susišaudymą užmuštas vienas seržantas ir sunkiai sužeisti du kareiviai. Teroristai pabėgo. Kubos vyriausybė mano pradėti griežta su visokios rūšies teroristais.

Rinkimai Sovietų Rusijoje.

Šiuo metu Sovietų Rusijoje eina rinkimai į Komunistų Partijos Tarybą. Rinkimų rezultatai dar nežinomi. Mas kvoje daugiausia balsų gavęs Stalinas, Voroiilovas, Molotovas, Kaganovičius ir Kalininas.

Suimta didelė vagių banda Italijoje.

Iš Romos pranešama, kad policijai pavyko suimti didelę vagių bandą, kuri įvairiose Italijos vietose padarė daug ginkluotų užpuolimų ir apiplėšimų. Policijai teko smarkiai susišaudyti su banditais. Keletas jų sužeista.

Didelis kino gaisras.

Prancūzijoje, Perpignam mieste užsidedė didelis kino-teatras, kuriame buvo pilna žmonių. Publika, didžiausioje pamonio besiverždama lauk, sužeidė daug žmonių. Sužeistųjų skaičius siekia kelių dešimčių žmonių. Kelioilika žmonių mirė.

2000 vengrų ištremta iš Pietuslavijos.

Pietuslavija ypatingai pradėjo persekoti vengrus, gyvenančius jos teritorijoje. Vengrai kaltinami priešvalstybiname veikime ir terore. Iki šiam laikui ištremta iš Pietuslavijos apie du tūkstančių vengrų. Vengrijos vyriausybė griežtai protestuoja prieš šį Pietuslavijos žygį ir pasiuntė skundą Tautų Sąjungai. Manoma, kad vengrų persekiojimas Pietuslavijoje galia išaukti rimtų konfliktų.

Sovietų Rusijoje sušaudyta 12 baltų jų.

Sovietų karo teismas Minske pasmerkė mirti dvylika baltųjų, kurie buvo kaltinami sąmokslu prieš Sovietų režimą ir vykdyme įvairių teroristinių žygių prieš Sovietų valdininkus. Mirties bausmė tuč tuojau buvo įvykdyta. Dar ieškoma ir gaudoma dar daugiau baltųjų.

Tautų Sąjungos Tarybos posėdžiai.

Šiuo metu Ženevoje posėdžiauja Tautų Sąjungos Taryba, kuri turi labai daug darbo ir rūpesčių išsant įvairius tarptautinės politikos klausimus. Neprieta jokie svarbesnio nutrimo. Daug glūčių ir rūpesčių buvo sukėlus

Serro srities klausimas, bet Prancūzijai susitarus su Vokietija šis klausimas pasidarė mažesnis svarbos. Dabar daug galvos sukio sudaro Europos politikams ir Tautų Sąjungai, tai Chaco karas ir Marselio atentatas, dėl kurio kilo daug tarptautinių kivirvų. Ypatingai pablogėjo Vengrijos — Pietuslavijos santykiai. Kaip išspręstis sureguliuos Tautų Sąjungą šiuos visus klausimus, tuo tarpu sunku pasakyti.

— Tolone suimti trys jugoslavai, pas kuriuos rasta daug laikraščių bei dokumentų, rašančių apie karaliaus Aleksandro nužudymą. Suimtieji sakosi nieko bendro su teroristais neturėję ir kaltais neprisipažįsta.

— Kuboje, Havanos mieste suimtas žymus komunistų vadas, kada jis agitavo prieš Kubos vyriausybę.

— Buenos Aires muitinės direktorius pareiškė, kad paskutiniu laiku labai išsipleto tabako ir svaiginamųjų gėrimų kontrabandininkais Argentinoje. Kovai su kontrabandininkais manoma imtis griežtų priemonių.

— Montevideo mieste, vienoje ligoninėje, kur buvo 400 ligonių kilo didelis gaisras. Po didelių pastangų gaisras pavyko likviduoti, bet vistiek jis sunaikino 5 didelius kambarius. Žmonių nieks nenukentėjo. Materialiai nuostoliai dideli.

— Amerikos prezidentas Rooseveltas ruošia didelį planą kovai su nedaru Amerikoje. Planui išpildyti reikės 4.000.000.000 dolerių. Manoma organizuoti daug viešųjų darbų, statyti tiltus, gristi gatves, statyti elektros stotis ir t.t.

— Iš Kinijos pranešama, kad piratai užpuolė vieną nedidelį laivą, jį apiplėšė ir, pagrobė 30 keleivių, pabėgo.

— Sofijoje (Graikijoje) teismas pasmerkė mirti šešis komunistus, kurie buvo kaltinami, darę įvairius teroristinius žygius Graikijos teritorijoje.

* * *

Vietos Kronika.

ISLEIDZIAMIEJI EGZAMINAI.

Praeitą penktadienį, gruodžio 7 d., D. L. K. Vytauto liet. prad. mokykloje buvo lietuvių kalbos išleidžiamieji egzaminai, Vila Belos, Vila Anastazijos ir Bom Retiro lietuvių mokyklų mokiniams. Egzaminų Komisija sudarė p. Konsulas Dr. Mačiulis, Klebonas kun. Sugintas ir visi keturi liet. mokyklų mokytojai. Egzaminus laikė penkiolika mokinių: Vila Belos mokyklos — 8 mokiniai, Vila Anastazijos — 4 ir Bom Retiro — 3 mokiniai. Visi egzaminus išlaikė. Tokiu būdu šimet liet. pradžios mokyklą baigė penkiolika lietuvių vaikų. Visiems išlaikusiems egzaminus išduoti pažymėjimai.

MOK. PAŽĖRA ATOSTOGOSE.

Bom Retiro liet. mokyklos vedėjas mok. E. Pažėra išvyko atostogų į Paranos estadą, Kuritybos mieste. Mok. Pažėra pakeliui mano apsigostyti dar Faxina ir kitose vietose, arčiau susipažinti su lietuvių žemdirbių gyvenimu Brazilijoje.

PIRMAS LIETUVIS BAIGĖ GIMNAZIJĄ.

Šimet baigė São Paulo vienuolių Benediktinų gimnaziją lietuvis Antanas Aussenka. Tai bus pirmas lietuvis, baigęs gimnaziją Brazilijoje. p. A. Aussenka mano eiti dar aukštąjį mokslą Brazilijoje.

LANKĖSI REDAKCIJOJ.

Praeitą sekmadienį Redakcijos lankėsi lietuvis klerikas, selezietis Jonas Astras, kuris prieš kelias dienas atvyko iš Italijos ir dabar vyksta į Matto Grosso estadą dėstyti filosofiją Cuyaba kunigij simonarijoje. Klerikas J. Astras paskirtas Brazilijon trims metams.

A. MAJUS.

(tąsa) 109

Desempęstar, v. pašalinti epidemiją; dezinfekuoti.
Desempoar, v. nudulkinti; išdulkinti; pašalinti prietara; padaryti kuklesnį.
Desempocair, v. ištraukti, pasauti iš šulinio.
Desempoeirar, v. — desempoar.
Desempoleirar, v. nuimti nuo lakto (višta); nuverstti iš aukštos vietos.
Desempolgar, v. paleisti.
Desempregado, adj. nedirbas, be darbas; iš darbo atleistas.
Desempregar, v. iš darbo (tarnybos) atleisti; atimti darbą.
Desempromar, v. palaužti lėdidumą; priversti nusizeminti.
Desempunhar, v. nuimti nuo koto, rankenos; paleisti iš rankos; padėti kalaviją.
Desencabar, v. desempunhar.
Desencabeçar, v. atkalbėti, atšnekėti.
Desencabrestar, atleisti vadeles; — se, pasileisti.
Desencadear, v. paleisti; nuimti pančius, varžymą; — se, pasileisti, pašėlti.
Desencaixar, v. išskuti, išnarinti; išskelti; iš vėžių išstumti; iš dėžės, iš aptaiso išimti.
Desencalxe, m. išsukimas, išnarinimas; išnarstymas.
Desencalxotar, v. iš dėžės išimti, išpakuoti.

Desencalhar, v. seklumoje sustojti; si laivą paleisti plaukti; pašalinti kliūtį; — se, vėl palinksmėti.
Desencalhe, m. seklumoje įstrigusio laivo nuplukdymas.
Desencallar, v. atvėdinti; nuraminti.
Desencaminhador, m. klaidintojas; suvedžiojotojas adj. klaidinamas, suvedžiojamas.
Desencaminhamento, m. suklydimas, paklydimas; atskilimas nuo tiesos.
Desencaminhar, v. suklaidinti; suvilioti; išaikvoti; pagrobtii, pavogti; apskuti.
Desencantamento, m. burtų, apžavų, pasakiško grožio pašalinimas.
Desencantar, v. atburti, atžavėti; atidaryti akis tikrenybe.
Desencanto, m. atbūrimas, atžavėjimas.
Desencapellar, v. nuimti koptūra; nuleisti būres; v. n. nurimti (vilnyse).
Desencarcerar, v. paleisti iš kalėjimo.
Desencarregar, v. iškrauti; nukrauti; palengvinti; paleisti.
Desencaretar, v. nuimti nuo lafeto (patrankas).
Desencasquetar, v. atkalbėti, atšnekėti.
Desencavilhar, v. ištraukti kaisitį; atleisti, kas buvo prismeigta.
Desencerar, v. paleisti; atverti, atdaryti.

Desencolher, v. išvynioti; ištiesti; įkėsti; — se, išsikėsti; laisvai pastijusti.
Desencolhimento, m. ištiesimas, išvyniojimas; įžulumas; atvirumas.
Desencollar, v. lentos briauną tašyti, obliuoti.
Desencomendar, v. atsakyti, atfaukti (kas buvo užsakyta).
Desenconchar, v. iš kaušelio išimti; išlaisvinti.
Desencontrado, adj. sukeitas; sukryžiuotas.
Desencontrar, v. klaidingu keliu išėiti; nepataikinti — se, nesusitikti, prasilenkti.
Desencontro, m. nepataikymas; sukeitimas, sukryžiuojimas; atskilimas.
Desencordoar, v. nuimti stygas; atleisti raiščius.
Desencostar, v. pastatyti tiesiai; atimti raiščius.
Desencovar, v. atkastii, iškasti; paskelbti viešai.
Desencrespar, v. išgarbanoti iš lyginti suratymą.
Desendemonihar, v. išvartyti vėlnią.
Desendesusar, v. nebegarbinti dieviškai, kaip dievaitį; išmesti iš dievų tarto.
Desendividar, v. atmokėti skolą; išbristi iš skolo.
Desenervar, v. sustiprinti nervus.
Desenfadado, adj. šnekus; linksmas; įžulus.

Desenfadar, v. prašnekinti; pralinksminėti.
Desenfado, m. pasismaginimas; smagus laiko leidimas.
Desenfaixar, v. išvystyti, išimti iš vystyklių.
Desenfardar, v. išvynioti; išpakuoti.
Desenfardelar, v. išimti iš kuprinės; atrasti.
Desenfastadiço, adj. sukeltas apetitą, norą valgyti.
Desenfastado, adj. skatinamas valgyti, apetitiškas smagus.
Desenfastar, v. skatinti valgyti, kelti apetitą; smaginti, linksminėti.
Desenfeitara, v. nuimti papuošalus.
Desenfeitara, v. atburti, nuimti burtus.
(b. d.)

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI.

Isac Cogan tarpininkaujant, darome žamadas iš viso pasaulio šalių. Už geriausias kainas ir su pilnomis garantijomis.

RUA MAUÁ, 207.

Tel. 4-3345.

São Paulo.

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinė,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinė Mokoje,
- 5) Menkaičio krautuvė S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Praes 12.
- 7) Kirilausko krautuvė, Vila Anastasioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijoje visomis dienomis.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Priima: vidurinių, vėneros ir nerų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA
37-a salas 8 — 9, Tel. 4-0715.**Moterišku rūbu siuvėja.**

Siuva visokius moteriškus rūbus sulig naujausių madų. Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Lietuviams nuolaida.

V. Baceviciėnė.

Rua Campineiros Nr. 62 (Móoca).

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
Tel. 4-5576 São Paulo.**DANTISTAS**

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktika. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parselena, arba sidarbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už \$5000. Atidaryta dieną ir nakti. —

Mūsų mokyklų**Gydytoju adresai:**

Dr. Gennaro Malzoni - Rua da Mooca, 497 Nr.

Dr. Ugo Rosa - Rua Mathias Ayres, 53-C Nr.

Dr. Biaggio Gravina - Praça Republica, 15 Nr.

Dr. Silverio Carpinelli - Praça Ramos de Azevedo, 18 Nr. (5-as aukštas.)

PASTABA. Visi gydytojai nuo 8 val. iki 9 v. priima ligonis Hospital „Humberto I“.

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!

Rūbai gražus tik tada, kai gražiai pasiūti.

Siuvame sulig naujausių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A

(prie Sorocabano stoties)

MEDICINOS FELČERIS.

Baigęs rusų medicinos klasinę mokyklą su 25-ų m. praktika ligoninėse ir klinikoje Rusijoje, Vokietijoje, Lietuvoje ir Lenkijoje, prityręs gydyme vidurinių, odos, lyties (venerinių), nervų, širdies, džiūvos, mažakraujystės ir kitų ligų. Priima Villa Zelinoje, gatvė Nr. 2, namas — 6 nuo 8 iki 1 val. p. p. kasdien S. Pauly rua Anhaia, 100 nuo 3 iki 8 val. vak.

IZIDORO GARLO

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.**Moteru Gydytojas DR. LORCH**

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buvęs 51/2 metų asistentu moterų klinikoje Berlyno ir Frankfurte p/M. universitetuose ir vadovaujantiu gydytoju 2° operacinio Diatermia Ultravioletniais moterų klinikos ir gimdymo namu „Cecilienhaus“ Berlyne. Ietiniai spinduliai.PRIĖMIMAS: Rua Barão de Itapetinga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas diena.
Telefonas 4-7337, saukiamas nakčia 7-3789.**Dr. B. K. Chipiakoff**

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Efigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t..

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Reštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras**A. JAZARA-SNEGE**

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto 2-5068. Consultorio 2-1520.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Parnuošia įvairius dokumentus įvairiuose atstikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą	
Alc. Alexandrino	20. 12. 34.
Raul Soares	2. 1. 35.
Londonier	25. 1. 35.

Kainos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA

Rua Mauá 207, kampus rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą. Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

Įkurta 1900 m.

BRAZILIJOS NAUJIENOS

Rinkimų rezultatai dar nežinomi.

Brazilijos Federacinio ir estadų seimų rinkimų rezultatai dar tikrai nežinomi. Laikraščiai kasdien skelbia tik dalinius rezultatus. Paduotųjų balsų skaitymas ir tikrinimas tęsiasi gana ilgai. Iš iki šiol paskelbtųjų rezultatų matyti, kad daugiausia balsų gavo dabartinės valdžios šalininkai, todėl, galimas daktas, kad Brazilijos politiniame gyvenime jo kiti ypatingų permainingų nebus.

38 metai Bello Horizonte miestui.

Gruodžio 12 dieną buvo iškilminiai paminėtos 38 metų sukaktuvės nuo Minas Geraes sostinės Bello Horizonte įkūrimo. Bello Horizonte miestas, palyginti, labai greitai išaugo ir dabar yra vienas iš didžiųjų ir gražiųjų miestų Brazilijoje.

Centralo da Brazil linijos 40% vagonų netinka susisiekimui.

Rio de Janeiro dienraštis «Diario da Noite» skelbia, kad 40% Centralo da Brazil geležinkelio linijos vagonų yra gerokai apipuvę, apgėdė ir netinkami susisiekimui bei transportui. Ši geležinkelio linija priklauso valstybei, šiaip daugelis Brazilijos geležinkelį priklauso privatinėms kompanijoms.

Carnera atvyks į São Paulę.

Laikraščiai rašo, kad į São Paulo netrukus atvyksias pasaulinis bokso eks-čempionas, italias Primo Carnera. Jo atvykimu labai susidomėjo įvairūs sporto klubai ir ruošiasi šį mišinį iškilmingai sutikti.

Ištremti svetimsaliai.

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad Respublikos prezidentas pasirašė dekretą, kurio ištremti iš Brazilijos teritorijos, kaip neegistini ir pavojingi visuomenės tvarkai asmenys: portugalas Antonio Araujo Ribeiro, Conrado Limongi — italias, ispanas Peres Parada ir trys lietuviai — Augustas Jarkus, Juozas Miniakas ir Liudvikas Puodžius.

Dėl italo Limongi ištremito kilo daug ginčų, mat jis sakosi esąs brazilas. Ar jis bus ištremtas, dar nežinia.

Brazilijos apelsinai anglų rinkoje.

Į Angliją išvežama daug Brazilijos apelsinų (larančių), kurie ten turi neblogą rinką. Brazilijos apelsinų eksportas gerai prižiūrimas, todėl braziliskų apelsinų poreikalavimas anglų rinkoje visada didelis.

— São Paulo interventorių p. Armando Salles de Oliveira, Italijos karalius apdovanojo ordenais už pasizymėjimą Italijai — brasilų kultūrinuose santykiuose ir pasidaravimą Italijai kolonijose labai.

— Rio de Janeiro pagaminta įdomi kino filmą apie Brazilijos kavą ir jos auginimą.

— Brazilijos žemės ūkio ministras greitai vyks į Rio, Grande do Sul estada, arčiau susipažinti su to estado ūkio reikalais.

SKAITYK IR PLATINK „LIETUVI“

LITHUANIEČŲ ŽINIAI

Šį sekmadienį (gruodžio 16 d.) Sporto S-gos «Lithuania» Mokes skyrius turi stipriausias «O Dia» laikraščio rengiamas 10-tas campionatines rungtynes su vienu iš stipriausių (serios D.) brazilu klubu «Linhas e Cabos». Rungtynės įvyks mūsų aikštėje 2 val. p. p.

Visi žaidėjai turi susirinkti 1 val. p. p. Taip pat kviečiame mūsų gerbiamą tosią ir visus prijauciančius.

B.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laiška:

B. Barčiui, R. Baurinavičiutei, B. Baubiniui, V. Bučinskiui, M. Bembelaitiui, J. Butkui, St. Jakaičiui, L. Jarmalevičiui, J. Jasiūniui, A. Juciui, K. Karčiūnkienei, O. Kreivienei, A. Klurienai, K. Karveliui, K. Lipai, A. Liupeikiui, A. Lenčauskui, J. Lėkniekiui, A. Mikšai, E. Miškiniui, J. Navickui, V. Pačinskiui, B. Pitkevičiui, J. Povilaičiui, P. Ramanauskui, J. Riševičiui, St. Vasilauskui.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturinti tieji išsipirkti pašto dėžutės — moka už laiška 200 reisų.

Administracija.

Dėl Anketos.

I „Lietuvio“ Anketą Nr. 1 atsakė palyginti, tik mažą dalis skaitytojų. Dar ir dabar nuo kaikurių skaitytojų gauname atsakymus. Mums labai svarbu gauti atsakymų kuo daugiausia. Vėliau daugumos skaitytojų nuomone bei pageidavimus paskelbsime ir stengsimės juos vykdyti. Tikimės, kad ateinančiais metais turėsime dar daugiau skaitytojų, kas mums palengvins išpildyti skaitytojų pageidavimus ir padės padaryti laikraštį dar geresnį ir įdomesnį.

Visų skaitytojų ir bendra darbų, kurie dar neatsakė į anketą, prašome pasiskubinti atsakyti.

REDAKCIJA.

Pranešimai

LIETUVIŲ KATALIKŲ ŽINIAI.

Šiuo pranešiu, kad šį sekmadienį, tai yra gruodžio 16 d. 7½ val. ryto bus laikomos pamaldos, Lapos ir Vila Anastazijos rajonų lietuviams, Lapos bažnyčioje. Išpažinčių bus klausoma šeštadienį, 4 val. vak. Vila Anastazijos liet. mokykloje ir, sekmadienį, 6½ val. ryto, Lapos bažnyčioje. Visi minėtų rajonų lietuviai — katalikai pasirūpinkite atlikti Kalėdinę išpažintį.

Kūčių pyragų arba plotkų jau ga lima gauti: Sv. Antano bažnyčioje tuo jau po pamaldų, Klebono bute, rua Coronel Moraes, 64, Mokes liet. mokykloje, rua Dias Leme, 53, Vila Anastazijos liet. mokykloje, Bom Retiro liet. mokykloje, rua Bandeirantes, 92, Mokoje pas Kalinauską, rua Padre Raposo, 151 ir

Vila Beloje pas p. Černiauską ir koplyčiose sargą Mačiulaitį.

Klebonas.

Šiuo pranešama, kad gruodžio 22 d., (šeštadienį) lygtai 8 val. vak. įvyks ta «Vilties» S-gos Bom Retiro skyriaus narių metinis susirinkimas. Bus renkama nauja valdyba, revizijos komisija ir svarstomi kiti svarbūs klausimai. Visi nariai privalo būtina dalyvauti.

Valdyba.

KNYGU SKAITYTOJAMS.

Lietuvių Sąjungos Brazilijoje Knygyno Vedėjas prašo visų skaitytojų, kurie turi paėmę skaityti knygas, grąžinti jas iki šių metų gruodžio 25 dienos. Dabar yra tvarkomas knygynas. Toliau knygos bus duodamos skaityti ta pačia tvarka. Mėnesinis mokesnis ir toliau paliks tas pat, t. y. 1\$000 ir 5\$000 užstato.

Kaikurie skaitytojai atsiliko su mėnesiniu mokesniu. Visi skaitytojai, kurie yra skolingi knygynui už knygų skaitymą, prašomi apsimokėti. Iki pas kirto laiko prašomi grąžinti visas knygas ir organizacijų nariai, kurie naudo jasi knygomis nemokamai.

Knygyno Vedėjas.

PAIEŠKOJIMAS.

Paieškau avogerio Mataušo Juodviršio, kuris anksčiau gyveno B. Airėse ir apie kurį neturiu žinių nuo 1927 m. jis pats arba žinantieji prašau pranešti už ką būsiu nuoširdžiai dėkingas.

Veronika Merkienė, Prez. Alves, (Norooeste) E. S. Paulo, Brasil.

Kas bus, kas nebus, bet Lietuvius neprazus!

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Cautinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Jasionį Kazį, kilusį iš Kleboniškų kaimo, Pažaislio valsč., Kauno apskr.
  2. Žungailą Vinčą — iš Šiaulių miesto.
  3. Pil. Katrę Lukoševičienę, gyv. Pepalių kaime, Babtų valsč., Kauno apskr. nuo p. m. spalio mėn. 21 d. paieško savo vyrą Joną Lukoševičių, emi grąvusį Brazilijon 1929 m. Ankščiau jis gyveno: rua Galvão Bueno Nr. 80, S. Paulo Brasil.
  4. Katkų Adolfą, kilusį iš Šiaulių
  5. Sabaliauską Mykolą kilusį iš Vandžiogolos valsč. Kauno apskr.
  6. Pakalniškį Joną, kilusį iš Šiaulių m.
  7. Bakalereiskį Tovelį, kilusį iš Butrimonių m.
  8. Vabalieną Andą.
- Visi piliečiai, kurie žino ankščiau išvardintųjų asmenų gyvenamąsias vietas, arba išvardintieji patys perskaitys šį skelbimą, tepraneis jų adresu, arba patys atsilanko į Konsulatą.

Medus.

V. Zarakausko bitininkystės yra grynas, centrifuguotas, turis malonų kvapą ir gerą skonį. Gaunamas šiose vietose:

- Rua Rio Branco, 3; Largo General Osorio, 2-A.; rua Carmo Cintra pas J. Pauzį; rua Voluntarios da Patria, 59; rua Newton Prado, 86; rua José Paulino, 151; rua Bandeirantes, 92 ir V. Anastazijoj, rua Costa Pinto, 13.

GREITAS SUSISIEKIMAS GRAZIUOJU LAIVU MASSILIA

SANTOS — EUROPA PER 10 DIENU

Gražiausiai įrengti apartamentai, kabinos pirmos, antros ir trečios klasės.

Kas penkiolika dienų išeina geriausi laivai: «AURIGNY», «BELLE ISLE», «EUBEE», «FORMOSE», «GROIX», «JAMAIQUE», «KERGELLEN» ir «LIPARI».

Gražiausios kabinos — gerai įrengta virtuvė veituvė vynas ir visi valgiai.

Praga Ramos de Azevedo 9. S. Paulo
 Agencia: Avenida Rio Branco 11/13 Rio
 Rua 15 de Novembro, 186. Santos

Brangus Skaitytojai,

neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «Lietuvio» prenumeratą 1935 m. Atmink, kad «Lietuvis» yra seniausias, didžiausias, geriausias ir daugiausiai skaitomas lietuviškas savaitraštis, netik Brazilijoje, bet ir visoje Pietų Amerikoje.

Ateinančiais metais «Lietuvis» bus dar ĮDOMESNIS, ĮVAIRRESNIS IR GERESNIS. Jame bus rašoma DAUG ŽINIŲ IS LIETUVOS, VISO PASAULIO, BRAZILIJOS IR KITUR.

Tavo, brangus skaitytojai, pareiga irgi padėti laikraščiui: apmokaut laiką prenumeratą, surandant naujų skaitytojų, parašant jam žinučių iš vietos lietuvių gyvenimo ir t. t.

Tat pasiskubink atlikti savo pareiga.